

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
سه‌شنبه ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۵ - ۲۴ ذی‌القعدة ۱۴۴۷
سال بیست‌وهشتم - شماره ۷۵۹۷ - ۱۶ صفحه
قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

سرمقاله

خطای محاسباتی دشمن و درس بازدارندگی اتحاد مقدس

محمدجواد آخوار
مدیرمسئول

مسئله را از نتایج پرسید، او پاسخ قابل تأملی داد: «محاسبه این موضوع بسیار دشوار بود و ما تازه در میانه جنگ، مشکل تنگه هرمز را درک کردیم». به عبارت دیگر، آنها تصور نمی‌کردند که ایران بتواند تنگه هرمز را مسدود یا کنترل کند.

حال پرسش این است که چه عاملی باعث شد ترامپ، نتایج و در مجموع نظام سلطه دچار این محاسبه شوند و باور کنند که ایران توان بستن تنگه هرمز را ندارد؟ اهمیت این پرسش در آن است که این محاسبه و برداشت، در تصمیم‌گیری آنها برای حمله به ایران و شروع جنگ ۴۰ روزه مؤثر بود. چه‌بسا اگر به این نتیجه می‌رسیدند که آغاز جنگ با ایران به منزله بسته شدن تنگه هرمز و تحمیل هزینه‌های گزاف و شکست احتمالی‌شان خواهد بود، هرگز مرتکب این اشتباه بزرگ نمی‌شدند و نوعی بازدارندگی شکل می‌گرفت.

پس دلیل این خطای محاسباتی چه بود؟ به نظر می‌رسد اسرائیلی‌ها از توان دفاعی ایران، از جمله توان موشکی، پهبادی و دریایی، اطلاعات کافی داشتند و طعم تلخ بخش معضلی از آن را در جنگ ۱۲ روزه چشیده بودند. واقعیت این است که سلاح‌هایی که ایران در این جنگ به کار گرفت - چه در حمله به رژیم صهیونیستی، چه در حمله به پایگاه‌های آمریکا و چه در کنترل تنگه هرمز - همان سلاح‌هایی بود که پیش‌تر از آنها رونمایی کرده بود و سلاح چندانی به نمایش نگذاشت. شاید در نهایت خطای محاسباتی آنها به میزان ناچیز، زرادخانه و تاب‌آوری ایران در جنگ مربوط می‌شد. اما آنچه به نظر می‌رسد بیش از هر چیز آنها را دچار اشتباه محاسباتی کرد، نه بعد نظامی، بلکه بعد سیاسی و اجتماعی، به‌ویژه ناظر به مسائل داخلی ایران بود. تصور آنها این بود که داخلی ایران به‌ویژه پس از حوادث تلخ دی‌ماه دچار شکاف‌های داخلی شده و اختلافات بروز یافته در جامعه به تضعیف داخلی انجامیده است. بر این اساس، هرچند بازم آنان، ایران از قدرت نظامی لازم برخوردار بود، اما به دلیل ضعف داخلی امکان استفاده از آن را نداشت و تاب‌آوری سیاسی و اجتماعی‌اش کاهش یافته و در جنگ شکست می‌خورد. در کنار این، باید اشاره کرد که تصویری که برخی فارسی‌زبانان خارج از کشور، به‌ویژه حامیان جریان سلطنت‌طلب، از جامعه ایران تولید و القا می‌کردند نیز در شکل‌گیری این خطای محاسباتی برای غربی‌ها بی‌تأثیر نبود.

خطای محاسباتی ترامپ و نتایج، مصداق بارز این گزاره راهبردی است که «قدرت ملی، بیش از آنکه یک امر عینی باشد، یک برساخته ادراکی است». دشمنان ایران، غرق در داده‌های اقتصادی و تصاویر اغتشاشات خیابانی، از دیدن عزم ملی، عمق راهبردی و ظرفیت‌های نامتقارن بازمندانند و این کوری تحلیلی، آنان را به ورطه جنگی کشاند که در آن، برخلاف تصور اولیه، توان بستن تنگه هرمز به‌سادگی برای ایران اثبات شد.

بنابراین، به‌طور خلاصه باید گفت آنچه اسرائیلی‌ها و آمریکایی‌ها را به حمله به ایران ترغیب کرد و به پیروزی خود امیدوار ساخت، تصویری بود که از وضعیت داخلی ایران و شکاف‌ها و اختلافات درونی داشتند. درس بزرگ این واقعه آن است که بازدارندگی واقعی، پیش از آنکه در زرادخانه‌ها و یگان‌های رزمی ساخته شود، در «ذهن دشمن» شکل می‌گیرد. و کلید شکل‌گیری این بازدارندگی ذهنی، «وحدت ملی» و «مدیریت هوشمندانه ادراک» است. کشوری که بتواند انسجام درونی خود را در بزنگاه‌ها به‌طور معتبر به نمایش بگذارد و روایت قدرت و پایداری را بر ذهن دشمن تحمیل کند، پیش از هر شلیکی پیروز نبرد محاسبات شده و جنگ را در تطفه خفه خواهد کرد. به همین دلیل است که امام شهید ما همواره بر موضوع وحدت تأکید می‌کردند و به‌ویژه پس از جنگ ۱۲ روزه بر «اتحاد مقدس» تأکید مؤکد داشتند. بر همین اساس است که رهبر معظم انقلاب نیز اکنون بر همین نکته پای می‌فشارند. رمز بازدارندگی ما وحدت و همین اتحاد مقدس است. تا زمانی که این اتحاد در جامعه ما مستحکم باشد و به‌رخ دشمن کشیده شود، دشمن محاسبات خود را بر اساس آن تنظیم می‌کند و مخاطرات گزاف حمله به ایران و تبعات آن را نخواهد پذیرفت اما اگر به وجود تفرقه و ضعف داخلی امیدوار شود، ممکن است بار دیگر دچار خطای محاسباتی شود.

زیر فشار کود کشاورزی!

سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد گزارش داده قیمت جهانی کود ۴۵ درصد جهش کرده است. حدود نیمی از تولید غذای جهان به کودهای شیمیایی وابسته است. مقامات سازمان ملل احتمال قحطی ده‌ها میلیون نفر را هشدار داده‌اند.

کارشناسان S&P Global گزارش می‌دهند که نیمی از کشاورزان ذرت کار امریکا اعلام کرده‌اند نمی‌توانند مقدار برنامه‌ریزی شده کود را برای فصل کاشت ۲۰۲۶ مصرف کنند؛ ۳۷ درصد به دلیل هزینه و ۱۱ درصد به دلیل کمبود. دولت ترامپ عملاً در یک بن‌بست استراتژیک گرفتار شده و فشار فزاینده ناشی از شوک کود کشاورزی، نه تنها پایگاه رأی او را تهدید می‌کند، بلکه امنیت غذایی جهان را نیز نشانه رفته است. او شاید اگر نه در نفت و بنزین ولی در کود کشاورزی غرق شود!

قلدرستیزیم

سخنگوی دستگاه دیپلماسی در پاسخ به سؤال مبنی بر اینکه «مقامات امریکایی ایران را قلدر منطقه و عامل ناامنی معرفی می‌کنند»، گفت: «ایران یک بازیگر مسئولیت‌پذیر در منطقه است. ما قلدر نیستیم، بلکه قلدرستیز هستیم»

صفحه ۱۵

هزینه کود و بلیت هواپیما سر به فلک می‌کشد، مردم واقعیت جنگ را در جیب خود حس می‌کنند.

رهبران ارشد جمهوری‌خواه در سنا آشکارا از ترامپ خواسته‌اند «طرحی برای چگونگی پایان دادن به این وضعیت» بدهد. جان تون، رهبر اکثریت سنا گفت: «کود موضوع بسیار مهمی است. ما در فصل کاشت هستیم. اگر از قبل کود نخریده‌اید، واقعاً فشار را احساس می‌کنید.»

کاخ سفید قانون‌جوئز را تعلیق و محدودیت‌های واردات کود از ونزوئلا را لغو کرد. بروکرولینز، وزیر کشاورزی آمریکا گفته «کنکته روشن این بحران این است که اهمیت تولید داخلی را بیش از پیش برجسته کرد. اتکا به روسیه، چین و تا حدی کانادا دیگر پایدار نیست.»

در خبرهای چند روز پیش، آمریکا پیش‌نویس قطعنامه‌ای در شورای امنیت سازمان ملل داد که در آن آشکارا از ایران خواسته شده «در ایجاد کریدور بشردوستانه برای عبور کود و سایر کالاها همکاری کند».

نشانه‌های ذکر شده به وضوح نشان می‌دهند که دولت ترامپ عملاً در یک بن‌بست استراتژیک گرفتار شده و فشار فزاینده ناشی از شوک کود کشاورزی، نه تنها پایگاه رأی او را تهدید می‌کند، بلکه امنیت غذایی جهان را نیز نشانه رفته است. او شاید اگر نه در نفت و بنزین ولی در کود کشاورزی غرق شود!

رویتز گزارش داد نمایندگان مجلس در جلسه استماع سنا اعلام کرده‌اند دیزل کشاورزی ۴۶ درصد، اوره ۲۶ درصد و نیتروژن مایع ۱۸ درصد در یک ماه گران شده است. بیش از نیمی از کشاورزان امریکا گفته‌اند که اوضاع مالی آنها در حال وخیم‌تر شدن است. مایکل کله، اقتصاددان ارشد انجمن ماشین‌آلات کشاورزی امریکا، هشدار داده هزینه تولید برخی محصولات تا ۲۵ درصد افزایش یافته است. آمار سرشماری ۲۰۲۶ امریکا نشان می‌دهد در فاصله ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۵ حدود ۱۵۶ هزار مزرعه از بین رفته و تنها بین ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۵، تعداد ورشکستگی‌های کشاورزی ۴۶ درصد جهش کرده است.

شاخص تولید کنندگان کود امریکا (MOO) از ابتدای سال ۲۰۲۶ تاکنون بیش از ۱۸ درصد کاهش یافته است.

کود گران، گناه نابخشودنی در قطب رأی!

بر اساس تحلیل داده‌های وزارت کشاورزی، در انتخابات ۲۰۲۴، ترامپ در ۷۷٪ درصد از شهرستان‌های کشاورز رأی آورده است. مفسران سیاسی اذعان دارند که جنگ علیه ایران و پیامدهای آن اکنون در حال فرسایش مهم‌ترین پایگاه رأی جمهوری‌خواهان است. سناتور دموکرات، الیسا اسلاکتین از ایالت میسیگان تصریح کرده «ما در یک بن‌بست کامل گرفتار شدیم. عملاً هیچ کنترلی بر تنگه هرمز نداریم». به گفته وی، وقتی قیمت بنزین در میسیگان به ۴/۹۹ دلار می‌رسد و

ترامپ، در یک شرایط بن‌بست گونه در تنگه هرمز گرفتار شده است. حلقه فشار این بن‌بست از نرخ سوخت به سفره غذایی مردم و معیشت کشاورزان هم رسیده و کمر شخص رئیس‌جمهور امریکا و دستگاه سیاست خارجی و نظامی آن را زیر بار نرخ کود کشاورزی خم کرده است! حدود ۳۰ درصد نفت و ۵۲ درصد آلان‌جی جهان پیش از جنگ از تنگه هرمز عبور می‌کرد. اما این آمار تأثیر واقعی را نشان نمی‌دهد بلکه ۶۷ درصد اوره تجاری جهان و ۲۰ درصد دی‌آمونیم فسفات از همین مسیر می‌گذشت. مسدود شدن این آبراه به معنای قطع شریان حیاتی تولید کود در جهان بوده است. قیمت عمده‌فروشی اوره در بازار نیواورلئان از حدود ۳۲۳ دلار در هر تن (پیش از جنگ) به بیش از ۵۵۰۰ دلار در هر تن رسیده است که جهشی حدود ۵۵ درصدی را نشان می‌دهد.

سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد گزارش داده قیمت جهانی کود ۴۵ درصد جهش کرده است. حدود نیمی از تولید غذای جهان به کودهای شیمیایی وابسته است. مقامات سازمان ملل احتمال قحطی ده‌ها میلیون نفر را هشدار داده‌اند.

کارشناسان S&P Global گزارش می‌دهند که نیمی از کشاورزان ذرت کار امریکا اعلام کرده‌اند نمی‌توانند مقدار برنامه‌ریزی شده کود را برای فصل کاشت ۲۰۲۶ مصرف کنند؛ ۳۷ درصد به دلیل هزینه و ۱۱ درصد به دلیل کمبود.

بازماندگان میناب از جایگاه قربانی به حاملان پیام ایثار رسیده اند

محبوبه قره‌بلی | خبرنگار گروه سبک‌زندگی

محبوبه مرادی روانشناس جهادی میناب در گفت‌وگو با «جوان» در میناب علاوه بر غم عمیق از دست دادن کودکان بی‌گناه و پاک، یک سوگ دسته‌جمعی حس می‌شود. آن قدر این غم سنگین است که حتی پیش از چهل‌شهادا، چهره آن بچه‌ها را روی بنرهای کوچکی به کوچی با عبارت «شهادت مبارک» می‌دیدیم. این نشان می‌داد که غم در میناب تنها یک احساس شخصی نیست، بلکه بار سنگینی بر شانه‌های تمام مردم آن شهرستان کوچک است. در واقع، هر کسی که در آن روزها در میناب بود، بازمانده این شوک بزرگ است. اما وقتی با مادران شهدا و بازماندگان گفت‌وگو می‌کنیم، معجزه «رشد در دل بحران» را می‌بینیم | صفحه ۸

ناملید شدن از امریکا مهم‌ترین دستاورد مستند «پرونده باز» است

مصطفی شاه‌کریمی | خبرنگار گروه فرهنگی

داوود مرادیان، کارگردان مجموعه مستند «پرونده باز» در گفت‌وگو با «جوان»: پرونده باز، مجموعه‌ای پنج قسمتی است که با تکیه بر اسناد تاریخی و روایت‌های کمتر شنیده شده از ملی شدن صنعت نفت و کودتای ۲۸ مرداد تا برجام و تنش‌های پس از خروج امریکا از توافق هسته‌ای را مرور می‌کند. این مجموعه تلاش دارد بدون توجه به گرایش سیاسی دولت‌ها، صرفاً بر فراز داده‌ها، مذاکرات و رفتار دو کشور تمرکز کند. قسمت نخست این مستند به روایت آغاز تقابل ایران با امریکا و بریتانیا می‌پردازد؛ از روی کار آمدن رژیم‌آرا با حمایت غرب تا ظهور دکتر محمد مصدق و شکل‌گیری نهضت ملی شدن نفت | صفحه ۱۶

پیروزی‌های میدان را باید با دیپلماسی اقتدار تثبیت کنیم

رئیس‌جمهور در نشست با فرمانده کل و جمعی از فرماندهان ارشد فراجا؛ ترجیح عقلانی، منطقی و مبتنی بر منافع ملی این است که پیروزی نیروهای مسلح در میدان نبرد، در عرصه دیپلماسی نیز تکمیل و حقوق ملت ایران از موضع عزت و اقتدار تثبیت شود. جمهوری اسلامی ایران ضمن بی‌اعتمادی به دشمن، مذاکره را از موضع عزت، حکمت و مصلحت ممکن می‌داند | صفحه ۲

حراج حریم خصوصی کاربران واتس‌آپ اینستاگرام و فیس‌بوک

زهرا چلبیری | خبرنگار گروه اجتماعی

شرکت متا (مالک اینستاگرام، فیس‌بوک و واتس‌آپ) در اقدامی بحث‌برانگیز، قابلیت «رمزگذاری سرتاسری» را در پیام‌های مستقیم (دایرکت) اینستاگرام در سراسر جهان غیرفعال کرده است. با حذف این لایه، پیام‌ها از سطح حفاظت «کاملاً غیرقابل دست‌رسی برای پلتفرم» برخوردار نیستند | صفحه ۲

ویژه جوان

شمس‌الواعظین: اصلاح‌طلبان
سواد اسرائیل شناسایی ندارند
صفحه ۲

یادداشت سیاسی

مصطفی قربانی

امریکا در بن‌بست راهبردی
صفحه ۲

یادداشت سیاسی

سیدعبدالله متولیان

خلیج فارس طناب دار وال استریت
صفحه ۲

یادداشت بین‌الملل

علی قنادی | مدیر گروه بین‌الملل

جهان دهشتناکی که ترامپ
و نتانیاهو به ارمان آورند
صفحه ۱۴